

svara spurningum allatíðina. Men ongin máti at reagera er tann rætti – ella kanska eru allir rættir. Fyri summi hjálpir tað at tosa um sjúkuna, og fyri onnur kennist rætt ikki at vera opin. Tað rætta er tað, sum er best fyri hvønn ein-stakan,”sigur Durita Tausen.

Tankar um deyðan

Daprastu tankar hennara vóru um deyðan. Hon legði sína egnu jarð-arferð til rættis og valdi m.a. sálmar-nar, sum skuldu syngjast.

Í dag smílist hon, tá hon greiðir frá, at tilrættisleggingin kom í drag, tá hon fór at ivast í, hvagar pengagávarnar skuldu sendast. Skuldu tær fara til Krabbameinsfe-lagið? Tað gav góða meining. Men tær kundu eisini farið til Vestur-kirkjuna, har hon hevur sitið í kirkjuráðnum í 20 ár, ella til skót-arnar, har hon eisini hevur verið virkin.

Avgerðina slapp hon tíbetur undan at taka, tí eftir viðgerðirnar fór hon smátt um smátt at koma fyri seg. Dagbókin var ein trúgvur fylgisveinur hvønn dag, serliga tá løturnar vóru tungar. Hon skrivaði manga bøn í dagbókina, og hon bæði prátaði sáttliga við Guð og skeldaði hann.

Til arbeiðis so líðandi

Durita var í 2011 og er framvegis varastjóri á Gjaldstovuni á Argjum. Til arbeiðis fór hon aftur eftir viðgerðirnar so skjótt, hon kundi. Men ikki heilar dagar. Tað týdn-ingarmesta var at koma av húsum og gera so nógv, sum orkan loyvdi, og fáa umsorgan frá starvsfeløg-unum.

”Eg var ikki fulla tíð til arbeiðis fyrr enn eitt ár eftir skurðvið-gerðina. Betri var at fara nakrar tímar avstað hvørja ferð og so heimaftur. Nógv av tí, sum tyngir teg, er tankar, og sleppur tú úr teimum eina løtu, hjálpir tað. Tað er eisini ein sigur at koma avstað, og møtir tú javnan á arbeiðs-plássinum, verður tú at enda ikki so áhugaverd sum tann sjúka,” sigur Durita Tausen.

Men gekk væl at koma spaku-liga í gongd aftur, gekk longri tíð, áðrenn hon tordi at leggja ætlanir um framtíðina. Regluligu kann-ingarnar, hon gekk til, vístu, at alt var í lagi eftir viðgerðirnar, men óttin fyri einum afturstigi esjaði í sálini.

”Í trý ár legði eg ongar ætlanir, tí óttin fyri ringum boðum spókti framvegis, men so fekk eg álitid á lívið aftur. Eg gekk ein dagin úti og hugsaði, at mitt lív hevði verið lætt, og knappliga kom mær til hugs, at

eg hevði havt krabbamein. Sjúkan var ein sorgartilgongd, men á veg úr henni sá eg bæði veðrið og náttúruna betur, og eg gleddist um at síggja ein spurv ella eitt smíl. Tú gerst tilvitað um at liva, tá sjúka hevur hótt teg,” sigur Durita.

Forkvinna í felagnum

Tá hon var komin fyri seg aftur, vóru boð eftir henni at stilla upp til nevndina í Krabbameinsfelagnum. Tað var Jákup Olsen, undanfarni formaðurin, sum heitti á hana um taka eitt tórni í felagnum.

”Mítt ivamál var, um eg skuldi verða hangandi í krabbasjúkuni á hendan hátt, men tann tankin hvarv skjótt. Tað gevur meining at vera forkvinna í felagnum, tí tað, vit duga, er at vera umboðið fyri sjúklingin og tey avvarðandi. Tí læknaliga havi eg ikki serliga nógv skil fyri, so mín vitan er tann, eg fekk, tá eg sjálf var sjúklingur. Hin vitanin er í nevndini við hinum nevndarlimunum, og hon hevur sjálvandi stóran týðning,” sigur Durita Tausen.

Krabbameinsfelagið er privat felag, sum livir av gávum og støð-ugt eisini roynir at gera sína ávirk-an galdandi móttvegis myndugleik-unum. Lobbyisman er ein balansu-gongd, ásannar forkvinnan.

”Jákup var siðiligur og skapti virðing um felagið, og sjálf eri eg meira snarsint. Men umráðandi er, at vit ávirka á rættan hátt og ikki skapa stríð, so onki kemur burt-urúr. Kortini skulu vit vera áhald-andi, tí bara á tann hátt kemst á mál. Harafrat haldi eg, at tað er týðningarmikið, at vit veita so góða hjálp og ráðgeving um rætt-indir hjá sjúklingunum sum gjør-ligt,” sigur Durita.

Til tess er skrivstovan tøk at svara spurningum vanligar ger-andisdagar, og sosialráðgevi er eis-ini knýttur at felagnum. At tæna-sturnar hjá felagnum hjálpa, veit forkvinnan av egnum royndum. Ymiskt annað hjálpti henni eisini, meðan hon var sjúk – familjan, sum allatíðina var um hana, vin-fólk, sum ruddaðu húsið fyri hana, grannar, sum bóru henni ein posa av bollum av og á, og so vinkon-urnar, sum buðu henni til nátturða.

”Eisini trúgvín hjálpti mær. Eg segði onkuntíð við Guð, at er hann almáttugur, mátti hann kunnað hjálpt mær. Hinvegin hugsaði eg, at tað var láturligt at vænta tað besta, tá útlitini vóru so vánalig sum í mínum føri. Men tú missir onki við at vænta tað besta,” sigur Durita Tausen.

Sjey tekin at geva sær far um

Fleiri ymisk tekin kunnu vera um, at krabbamein ger um seg, og vísir okkurt av teimum seg, er umráðandi at fara til lækna. Kræftens Bekæmpelse í Danmark hevur almannakunngjørt sjey høvuðstekin, sum Krabbameinsfelagið eisini vísir á. Tekinini sært tú her

1. Trupulleikar við at svølgja

Gev sær far um :

- Trupulleikar í ein mánað við at svølgja
- Kensluna av, at okkurt situr fast í hálsinum
- Pínu, tá tú svølgir

Áhaldandi trupulleikar við at svølgja kunnu standast av háls-bruna. Men talan kann eisini vera um krabbamein. Umráðandi er tí at fara til lækna.

2. Lættnar bráðliga

Gev sær far um:

- Tú lætnar, hóast tú ikki roynir
- Tú lætnar, hóast tú ikki broytt matvanar ella iðkar
- Tú lætnar óvanliga nógv, tá tú roynir at klænka

Tú kanst lætna óvæntað av yms-um orsökum. Ein orsök kann vera krabbamein. Umráðandi er tí at fara til lækna.

3. Áhaldandi hosti og hæsi

Gev sær far um:

- Hosta, sum heldur fram meira enn ein mánað
- Hosta, sum broytist
- Hosta við blóðigum slími
- Hæsi, sum varar ein mánað

Varandi hosti og hæsi kunnu standast av fleiri orsökum. Ein teirra kann vera krabbamein. Umráðandi er tí at fara til lækna.

4. Óvæntað bløðing

Gev sær far um:

- Blóð í skarni, landi ella sáði
- Bløðing úr skeið eftir skiftisár
- Bløðing úr skeið undir samlegu
- Plettbløðing í sambandi við kropsligt virkni

Óvæntað bløðing kann standast av ígerð, rivum ella hemoridum. Men hon kann eisini standast av krabbameini. Umráðandi er tí at fara til lækna.

5. Broytt móðurmerki ella ólekt sár

Gev sær far um:

- Móðurmerki, sum broytir stødd, skap ella lit
- Móðurmerki, ið fær skruvu ella bløðir
- Móðurmerki, sum skriðar ella kennist øðrvísi
- Sár á húðini ella í munninum, sum ikki lekist innan ein mánað
- Sár ella varandi útbrot við ella á kynsgögnum

Broytt móðurmerkir ella sár, sum ikki lekjast, kunnu standast av góðkynjaðum móðurmerki ella ígerð. Men tey kunnu eisini standast av krabbameini. Um-ráðandi er tí at fara til lækna.

6. Broyttir vanar á vesi

Gev sær far um:

- Skiftandi hart lív og leyst lív í tvær vikur
- Eina kenslu av, at tarmarnir ikki tømast
- Búkilsku í meira enn tvær vikur
- Áhaldandi leyst lív ella hart lív

Broyttir vanar viðvíkjandi opn-ing kunnu standast av mateitran, magasótt, leysum lívi ella hørð-um lívi. Men talan kann eisini vera um krabbamein. Umráðandi er tí at fara til lækna.

7. Knyklar og hovnir kropspartar

Gev sær far um:

- Knyklar í brósti
- Knyklar undir hondini, í lærkrika ella hálsi
- Knyklar í steinum ella hovnar steinar
- Knyklar aðrastaðni á kroppinum

Knyklar ella hovnir kropspartar kunnu standast av ígerð, bløðr-um ella góðkynjaðum knyklum. Men talan kann eisini vera um krabbamein. Umráðandi er tí at fara til lækna.

Tað er eisini ein sigur at koma avstað, og møtir tú javnan á arbeiðsplássinum, verður tú at enda ikki so áhugaverd sum tann sjúka